

Posudek oponenta práce

NOVOTNÝ, Jakub. *Zhodnocení možností aplikace webinářů pro pracovníky v oblasti školství v Libereckém kraji*. Praha, 2012. 102 s., včetně 1 přílohy. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce doc. PaedDr. Ludvík Eger, CSc.

1. Obsah a struktura práce

Diplomant zvolil téma velmi aktuální a dobře zapadající do odborného profilu katedry. Jako cíl si stanovil (s. 8) „... utřídit pojmy o e-learningu a online vzdělávání a zpřehlednit tuto novou oblast pro vzdělavatele i pro zájemce o online studium ve virtuálních učebnách.“ Dále uvádí (s. 9), že cílem předložené práce „... je představit výhody a nedostatky tzv. virtuálních učeben jako komplexního nástroje pro online vzdělávání v současném vývoji e-learningu. Dílčími cíli jsou realizace ankety se zaměřením na využití webinářů a zpracování případové studie z realizovaného webináře.“ Vezmeme-li současně v úvahu název textu, který má výstižně představit jeho obsah a směřování, je evidentní, že autor si určil několik vzájemně provázaných cílů, z nichž ovšem řešení každého z nich by možná klidně vydalo na samostatnou studii. A zde spatřuji zásadní problém jinak velmi zasvěceného a informačně bohatého pojednání, které, ač prezentovaná oblast není středem mé odborné orientace, mi připadá v řadě ohledů průlomové, zcela originální, zabývající se dosud neřešenými aspekty. Jinými slovy totiž řečeno – někdy skutečně může méně znamenat více...

Z textu je patrné, že autor má o problematice, o které píše, excelentní přehled a to jak v rovině teoretické, tak i praktické, zde v tom smyslu, že je přímo realizátorem řady vzdělávacích akcí a projektů tohoto druhu vzdělávání, jakož i ankety mapující názory na něj, o čemž všem ve své práci poměrně podrobně referuje. Výsledkem je pak značně košatý text, zřetelně překračující požadovaný rozsah, který je současně pro čtenáře nejen informačně hutný, ale bohužel v některých částech i ne zcela přehledný. Diplomant se tak vlivem své erudice i praktických zkušeností dostal do situace, že pro něho nebylo problémem o čem psát, ale co z toho, co ví a zná, vybrat a utřídit. A tady si nejsem jist, zda tento krok zcela úspěšně zvládl. Domnívám se, že určitá „dvoudomost“, tj. teoretická poloha v podobě kompilace odborných pramenů (byť kompilace bravurní a sofistikované, kapitoly 1 a 2) na straně jedné, a vedle toho popis aktuální situace (kapitola 3), dále ankety (kapitola 4) a realizovaného webináře (kapitola 5), včetně jeho zhodnocení (kapitola 6), jako jistého „praktického“ vyústění problematiky, názornosti a sevřenosti výkladu rozhodně příliš neprospěla.

Autor poněkud nadměrnou členitost svého pojednání ještě znásobil tím, že někdy zbytečně nadužívá členění kapitol (např. podkapitola 5.1 představuje 8 řádků a 5.5 a 5.9 vždy dokonce pouhé čtyři věty), i že některé pasáže (např. popis projektů v 3.3.2 a 3.3.3) by bylo možné zestručnit a jejich podrobnější deskripci zařadit až do příloh.

Jak je autorovou silnou stránkou jeho erudice, takže pro něho není problémem o čem napsat, naopak jeho slabinou je nadměrná odolnost vůči požadavkům na formální aspekty textu, tj. jak jej napsat. Ještě to bude předmětem mých výtek, nyní bych pouze zmínil, že v číselném značení částí textu norma požaduje nedělat za poslední číslici tečku,

dále že Úvod i Závěr jsou standardně číslovanými kapitolami (Úvod má vždy 0) a že využitá odborná literatura se zásadně uvádí před přílohami.

2. Odborná úroveň

Autor plánované cíle naplnil, nejprve v kvalitní kompilaci relevantních pramenů utřídil základní pojmy o e-learningu a online vzdělávání, dále představil tzv. virtuální učebny a splnil též cíle dílčí – realizoval a vyhodnotil anketu se zaměřením na využití webinářů a zpracoval případovou studii realizace jednoho z nich. V této poloze je zcela jasně autorův osobní přínos neoddiskutovatelný, originálně se zabýval otázkami dosud neřešenými a zprostředkoval čtenáři poměrně komplexní vhled do problematiky a řadu konkrétních, praktických poznatků, i když ho při tom, jak už bylo poznamenáno, svou objemnou a nepříliš zřetelně strukturovanou informací současně dosti zahltil.

3. Práce s literaturou

Literární zdroje, nesprávně zařazené až za přílohy, se dle normy mají jmenovat Soupis bibliografických citací (ty použité), popř. Bibliografie (ty, které autor explicitně nepoužil, ale čtenáři je doporučuje) a jsou to standardně číslované kapitoly. Mám dojem, a formulace uprostřed s. 7 mě v něm trochu utvrzuje, že autor tyto dva aspekty poněkud promíchal. Navíc nevím, co ho vedlo při tomto způsobu odkazování v textu (jméno, rok, strana) k tomu, že rozdělil zdroje na různé druhy (něco jiného by bylo, kdyby prameny čísloval a v textu je odkazoval pod jejich čísla). To má čtenář hledat např. Saka nejprve v tištěných, pak v elektronických zdrojích a nakonec v diplomkách? Zvláště když tyto seznamy dohromady představují (zcela výjimečných a jinak naprosto chvályhodných!) 14 stran a na každé je cca 9–10 položek! Jsou to prostě plnohodnotné prameny a jako takové mají tvořit jediný abecední seznam. (Dlužno poznamenat, že i u diplomových prací je takovýto jeho rozsah vzácnou výjimkou.)

Při zvoleném způsobu odkazování je nutné, aby byl v Soupisu bibliografických citací letopočet vydání uveden též hned za jménem autora či jiným prvním prvkem citace. Dále: použití kurzívy v citaci není náhodné, zvýrazňuje se tím primární zdroj, kterým v případě časopisu či sborníku je jejich název, nikoli název příspěvku.

Norma nestanovuje uvádět v případě tzv. citování z druhé ruky (s. 11, 15, 38, 45, 47 ad.) v odkazu v textu částici „in“, ta je vyhrazena pro citace příspěvků do sborníků.

Odkaz Průcha 2009b (s. 11, 3. odst. sh.) mě vedl k hledání v seznamech zdrojů, ale bezúspěšnému, patrně jsem ho přehlédl. Na s. 24, 9. ř. sh., je odkaz na citát – že by se jediná jeho věta nacházela na tak velké ploše, tj. na s. 60–65?

Norma vyžaduje uvádět v odkazu dle možností lokaci i v případě elektronického zdroje (chybí-li dokumentu číslování, tak nouzově např.: řádek xx, cca xx obrazovek apod.), což je zvláště u citátů poměrně naléhavé (srv. Strítezská, s. 12, 3. odst. sh.; s. 14, 4. ř. zd.; Brdička, s. 15, 19; Rabušicová, s. 20 aj.).

Současně nepůsobí příliš pečlivým dojmem, je-li tentýž zdroj uváděn na jediné straně (Brindley, s. 18) ve třech různých podobách (zcela sólově nebo et al. či a kol.). Dále bych doporučoval uvádět poznámku typu „přeložil a upravil“ až jako poslední informaci v odkazu, tj. nejprve autora, rok, stranu.

Konečně je třeba důsledně řešit i situaci „uvozovek v uvozovkách“, což se týká hlavně citátů, ale objevují se i jinde v textu – správně na s. 15, 10. ř. zd., špatně např. na s. 10, 9. ř. zd., či na s. 13, 1. odst. sh., ale i na jiných místech.

4. Grafické zpracování

Práce je podána v kvalitní grafické úpravě, nicméně by přehlednosti textu nejspíš prospělo volit pro nadpisy kapitol a jejich částí a podčástí např. jiné velikosti písma či

jiný způsob odlišení. Výhrady mám k obr. 2 (s. 22), k obr. 3 (s. 25), což je mimochodem také graf, a k obr. 8 (s. 54), které mechanicky převedeny z barevné do správné černobílé podoby jsou takto ovšem nesrozumitelné. U tabulky na s. 23 platí jako u všech tabulek, že jejich nadpis má být vždy nahoře. Tabulka na s. 51 je příkladem toho, že nejlepší je tabulky dle možností „netrhat“.

Při popisu výsledků ankety se čtenář těžko orientuje u sloupcových grafů taktéž v nebarevném provedení. Graf otázky 5 (s. 67) náhle z jejich úpravy rušivě vybočuje. I v legendách grafů platí, že mezi číslicí a značkou procent je mezera, kterou autor v textu jinak dodržuje. A ještě poznámka: desetiny procent bych asi neuváděl, je to pro čtenáře těžko interpretovatelná záležitost.

5. Jazyková úroveň

Text je pojednán dobře zvládnutým jazykem, s adekvátním výskytem odborných pojmů, autor dobře propojuje excerptované zdroje s vlastním textem, jak myšlenkově, tak v logice výkladu i ve formální stavbě souvětí. V běžném, nekorektorském čtení jsem v textu nenarazil na žádné gramatické nesrovnalosti (pouze na s. 53, 12. ř. sh., nastala shoda podmětu s přísudkem).

6. Podněty k rozpravě

Jelikož se autor v závěru ankety omezil pouze na 8 řádek, rád bych, aby ani tento aspekt jeho práce nezapadl, neboť určité úsilí i časové nároky si jistě vyžádal. Mohl by tedy v několika větách shrnout některé konkrétní aktuální přínosy ankety pro svou další činnost v oblasti elektronického vzdělávání?

7. Závěrečné hodnocení práce

Závěrem bych opět zdůraznil autorův nesporný přínos a originalitu předloženého textu. Je v mnoha ohledech novátorský, průlomový, poskytuje čtenáři značný objem shrnujících i zcela nových informací o tomto specifickém způsobu vzdělávání. Bylo jistě velice pracné shromáždit a nastudovat takový rozsah zdrojů i realizovat popisované vlastní praktické postupy (anketa, webinář).

Práci rozhodně **doporučuji k obhajobě**, ovšem vzhledem k řadě formálních pochybení, která považuji za závažná a týkají se hlavně normami předepsaných způsobů nakládání s literaturou, i když nejenom těch, nezbyvá než navrhnout hodnocení **dobře**.

V Praze 06.09.2012

PhDr. Jiří Reichel, Ph.D.